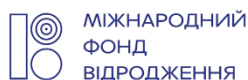


Шоста хвиля щорічного опитування українських експортерів та імпортерів

Тема 3. СПРОЩЕННЯ ПРОЦЕДУР ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ:
контрабанда та «сірий імпорт», корупція на митниці

Короткий виклад основних результатів

Дослідження проведено Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій в рамках реалізації проекту Підтримка Громадської Ініціативи «За чесну та прозору митницю» за фінансової підтримки Європейського Союзу, МФ «Відродження» та Atlas Network



Зміст

ГОЛОВНЕ	3
1. Структура опитаних підприємств	5
2. «Сірий імпорт»: поширеність	5
3. «Сірий імпорт» як проблема для імпортерів.....	7
4. Як протидіяти «сірому імпорту»?.....	8
5. Підтримка криміналізації контрабанди товарів комерційного призначення.....	9
6. У яких випадках слід криміналізувати контрабанду?	11
7. Важливість неформальних стосунків з владою для ведення бізнесу.....	12
8. Корупція як перешкода при експорті та імпорті.....	14
9. Корупція та хабарництво як проблема на митниці	16
10. Оцінки рівня корупції та ефективності роботи митниці.....	16
11. Важливість «дружби» з владою та оцінки ефективності роботи митниці	17
12. Оцінки корупції та ефективності роботи митниці.....	17
13. Корупція як перешкода при проходженні митних процедур.....	18
Методологія опитування.....	19
Розподіл респондентів за регіонами.....	20
Розподіл респондентів за митницями.....	21
Митні пости, де підприємства здійснюють оформлення.....	22

ГОЛОВНЕ

У цьому звіті представлені результати опитування 1000+ експортерів та імпортерів у 2021 році щодо таких питань:

- поширеність «сірого імпорту» та думки бізнесу щодо того, як йому протидіяти;
- погляди бізнесу на кримінальну відповідальність за ввезення контрабанди;
- різні аспекти та прояви корупції: важливість неформальних стосунків з владою, корупція серед проблем на митниці, зв'язок між оцінкою корупції та загальною оцінкою роботи митниці.

«Сірий імпорт» – це товари, ввезені з порушенням митних правил, у тому числі без оподаткування. Ця проблема актуальна для бізнесу, адже це створює нерівні умови для конкуренції. Це також важлива проблема для держави, оскільки внаслідок цього не надходять митні платежі.

За оцінками респондентів, в середньому частка «товарної контрабанди» або «сірого імпорту» на ринку складає 21,1% у 2021 році. Це менше, ніж у 2020 році, коли вона, за оцінками, складала 24,2%, та ніж у 2018 році, коли її в середньому оцінювали як оцінювали як 25,3%. При цьому у 2021 році майже 74% підприємств змогли оцінити частку «сірого імпорту» на своєму ринку, що більше, ніж у двох попередніх хвилях опитування.

«Сірий імпорт» не входить до ключових перешкод при імпорті (11-те місце у рейтингу перешкод). Для усунення «сірого імпорту» з ринку опитані найчастіше пропонують спростити та здешевити митні процедури. На другому та третьому місці серед запропонованих заходів – протидія «карго»-компаніям та створення системи контролю за товарами від імпорту до продажу.

Більш, ніж $\frac{3}{4}$ опитаних підтримують криміналізацію контрабанди товарів комерційного призначення. Втім, переважно пропонують ввести кримінальну відповідальність без позбавлення волі: цей варіант підтримують більше половини респондентів (51,4%), тоді як кримінальну відповідальність з позбавленням волі – 27,2%. Лише 15,5% респондентів виступають проти криміналізації контрабанди.

Більше половини респондентів вважають за потрібне ввести кримінальну відповідальність за порушення митних правил при ввезенні усіх товарів.

Корупція на митниці – це проблема, про яку говорить бізнес та органи влади. Попередження та подолання корупції входить до пріоритетних кроків державних стратегічних документів, таких як Антикорупційна стратегія на 2020-2024 роки та План підвищення ефективності роботи митної служби.

36,5% опитаних вважають, що для успіху бізнесу важливі неформальні відносини хоча б з одним органом влади. Це менше, ніж у трьох попередніх хвилях опитування, коли респондентам було поставлене це запитання. У трійці найважливіших з точки зору «дружби» для бізнесу органів влади – митні, податкові та правоохоронні органи.

У 2021 році місце корупції на митниці у рейтингу перешкод при експорті та імпорті знизилося порівняно з іншими перешкодами (вона перемістилася з 5-го місця у 2020 році на 8-ме місце серед перешкод при експорті та з 11-го місця у 2020 році на 13-те місце серед перешкод при імпорті).

При цьому абсолютні частки опитаних, що повідомляють про проблему корупції, як серед усіх експортерів, так і серед усіх імпортерів, зросли порівняно з усіма попередніми хвилями опитування (у 2021 році – 4,7% усіх експортерів та 10,9% усіх імпортерів).

Респонденти, які вважають рівень корупції на митниці високим, а також ті, які вважають корупцію та хабарництво проблемою на митниці, та ті, що вважають за потрібне підтримувати неформальні стосунки з органами влади, гірше оцінюють ефективність роботи митниці.

1. Структура опитаних підприємств

Загальна кількість підприємств-учасників ЗЕД, опитаних у 2021 році, склала 1006. Серед них представлені мікропідприємства (46,6%), малі (31,3%), середні (14,9%) та великі (7,2%) підприємства.

Підприємства-учасники ЗЕД, які взяли участь в опитуванні, поділяються на три групи за видом ЗЕД:

- ті, які лише експортують (25,2%) – далі «виключно експортери»,
- ті, що лише імпортують (42,6%) – далі «виключно імпортери»,
- підприємства, що здійснюють як експорт, так і імпорт (32,1%).

Опитані підприємства працюють у секторах сільського господарства, промисловості, торгівлі та у секторі послуг (далі – «послуги»).

89% підприємств повідомили, що працюють з митними брокерами.

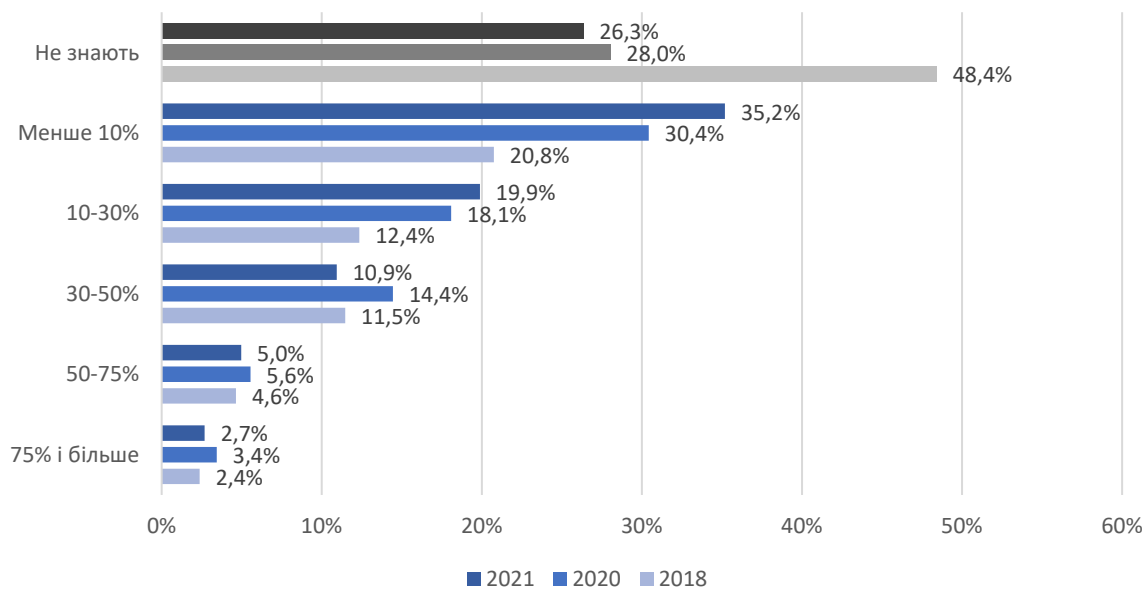
Європейський Союз є найпоширенішим напрямком як експорту, так і імпорту для опитаних підприємств.

67,6% респондентів склали чоловіки, 32,4% – жінки.

2. «Сірий імпорт»: поширеність

- Підприємства оцінили частку «сірого імпорту» на своєму галузевому ринку (в опитуванні 2021 р. – «товарної контрабанди»).

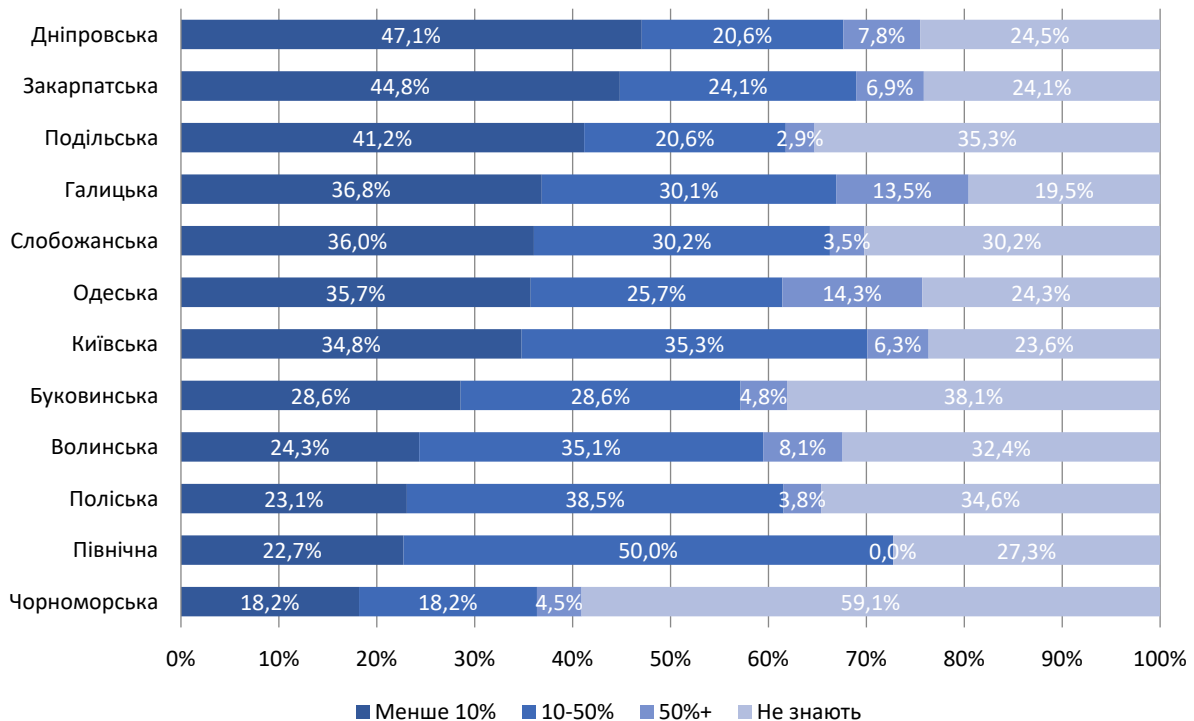
Рис. 1. Оцінка частки «товарної контрабанди» / «сірого імпорту» на своєму ринку, % респондентів



- В середньому частку «сірого імпорту» оцінюють як 21,1% (у 2020 р. – 24,2%, у 2018 р. – 25,3%).

- Близько третини опитаних оцінює цю частку як меншу, ніж 10%. Ще близько третини вважають, що частка «сірого імпорту» складає від 10% до 50%.
- Лише 2,7% оцінюють частку «сірого імпорту» як більшу від 75%.
- У 2020 та 2021 році суттєво зменшились частки підприємств, які не можуть оцінити частку «сірого імпорту» на своєму ринку, порівняно з 2018 роком.
- Виключно імпортери оцінюють частку «сірого імпорту» вище, ніж підприємства, що здійснюють експорт.
- Зі збільшенням розміру підприємств зменшуються оцінки рівня «сірого імпорту». Середні та великі підприємства рідше від малих та мікропідприємств можуть оцінити частку «сірого імпорту».
- У сфері торгівлі опитані частіше від інших можуть оцінити частку «сірого імпорту» і оцінюють його частку як найбільшу.

Рис. 2. Оцінка рівня «сірого імпорту» за митницями, % респондентів



- Підприємства, що обслуговуються на Дніпровській та Закарпатській митницях, оцінюють рівень «сірого імпорту» як найменший ¹.
- Більше 10% підприємств серед тих, що розмитнюються на Галицькій та Одеській митницях, вважають його більшим, ніж 50%.

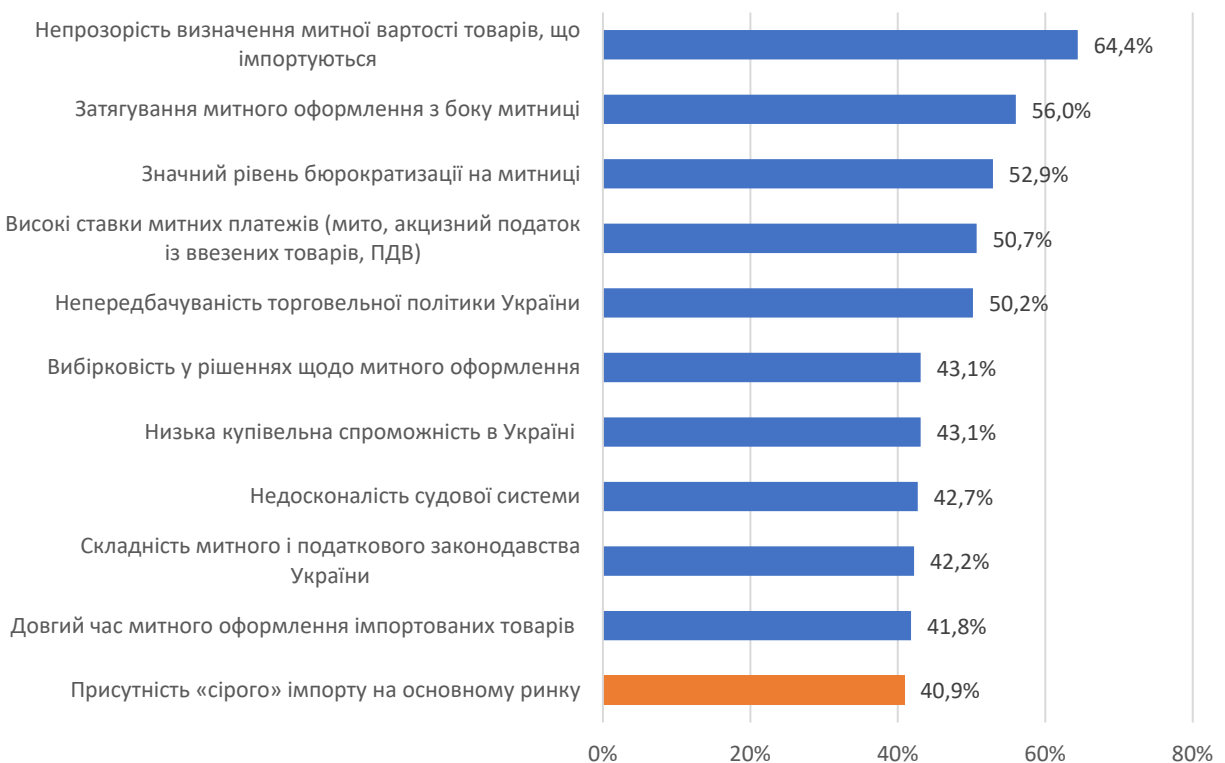
¹ Тут і далі відповіді підприємств на Азовській та Східній митницях не враховані в аналізі через недостатню кількість опитаних

- Жодне підприємство на Північній митниці не вважає рівень «сірого імпорту» більшим 50%.
- Підприємства на Галицькій митниці найчастіше можуть оцінити рівень «сірого імпорту». Підприємства на Чорноморській митниці – найрідше.

3. «Сірий імпорт» як проблема для імпортерів

- Проблема «сірого імпорту» не належить до найгостріших проблем для імпортерів.
- У 2021 році топ-3 проблеми – непрозорість визначення митної вартості, затягування митного оформлення та значна бюрократизація на митниці.
- У 2021 році «сірий імпорт» займає 11-те місце серед проблем для імпортерів (40,9%).
- У 2020 та 2018 роках він був на 9-му місці серед проблем для імпортерів (про цю проблему повідомляли 11,3% у 2020-му та 14% у 2018-му).
- Тому можна припустити, що важливість цієї проблеми порівняно з іншими практично не змінилася, але, як і про інші проблеми, імпортери повідомляють про неї частіше.

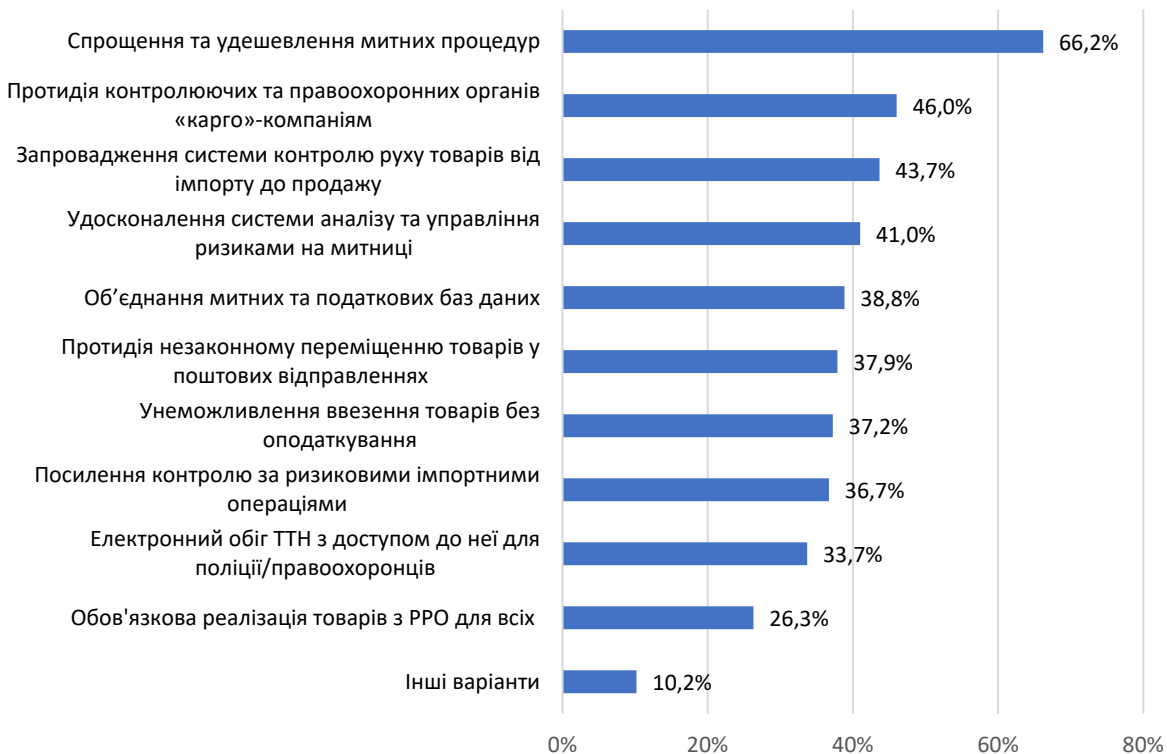
Рис. 3. Рейтинг перешкод серед імпортерів, у кого були перешкоди, % респондентів



4. Як протидіяти «сірому імпорту»?

- На 1-му місці серед заходів, які, на думку респондентів, слід вжити для боротьби з «сірим імпортом» – спрощення та здешевлення митних процедур. З великим відривом на 2-му місці – протидія «карго-компаніям».
- Наступні три бажані заходи у першій п'ятірці – контроль товарів від імпорту до продажу, удосконалення аналізу і управління ризиками на митниці та об'єднання митних і податкових баз даних.

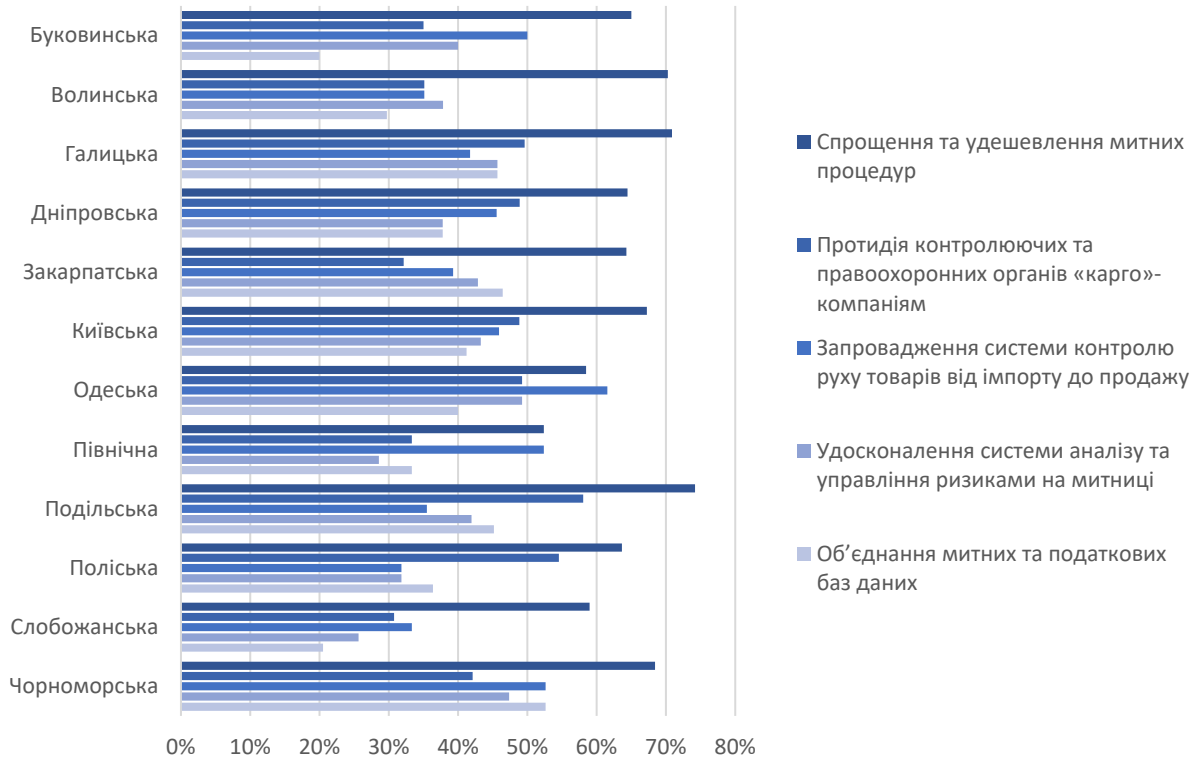
Рис. 4. Заходи, які респонденти пропонують для усунення "сірого імпорту" з їхнього ринку, % респондентів



- За більшістю заходів, які бізнес пропонує для усунення «сірого імпорту» з ринку, немає значних відмінностей між підприємствами різних розмірів, секторів та видів ЗЕД.
- Імпортери більше від виключно експортерів підтримують таку пропозицію, як протидія контролюючих та правоохоронних органів «карго-компаніям».
- Великі підприємства більше, ніж бізнес менших розмірів, підтримують запровадження системи контролю руху товарів від імпорту до кінцевого продажу та удосконалення системи аналізу та управління ризиками на митниці.
- У сфері торгівлі для боротьби з «сірим імпортом» частіше, ніж в інших секторах, пропонують протидіяти «карго-компаніям», а у сільському господарстві частіше висловлюються за удосконалення системи аналізу та управління ризиками та за об'єднання митних і податкових баз даних.

- Для підприємств, що обслуговуються на всіх митницях, крім Одеської, на перше місце серед заходів виходять спрощення та здешевлення митних процедур.
- Для підприємств на Одеській митниці на першому місці – запровадження системи контролю руху товарів від імпорту до продажу, а на Північній митниці ці два заходи (спрощення та здешевлення митних процедур та контроль за рухом товарів від імпорту до продажу) поділили між собою перше місце.

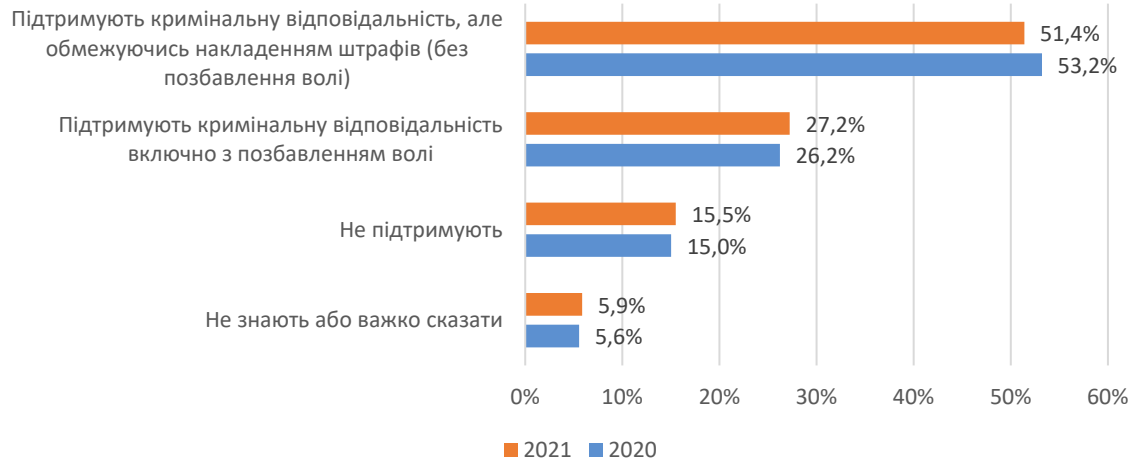
Рис. 5. Заходи, які респонденти пропонують для усунення "сірого імпорту" з їхнього ринку, за митницями, % респондентів



5. Підтримка криміналізації контрабанди товарів комерційного призначення

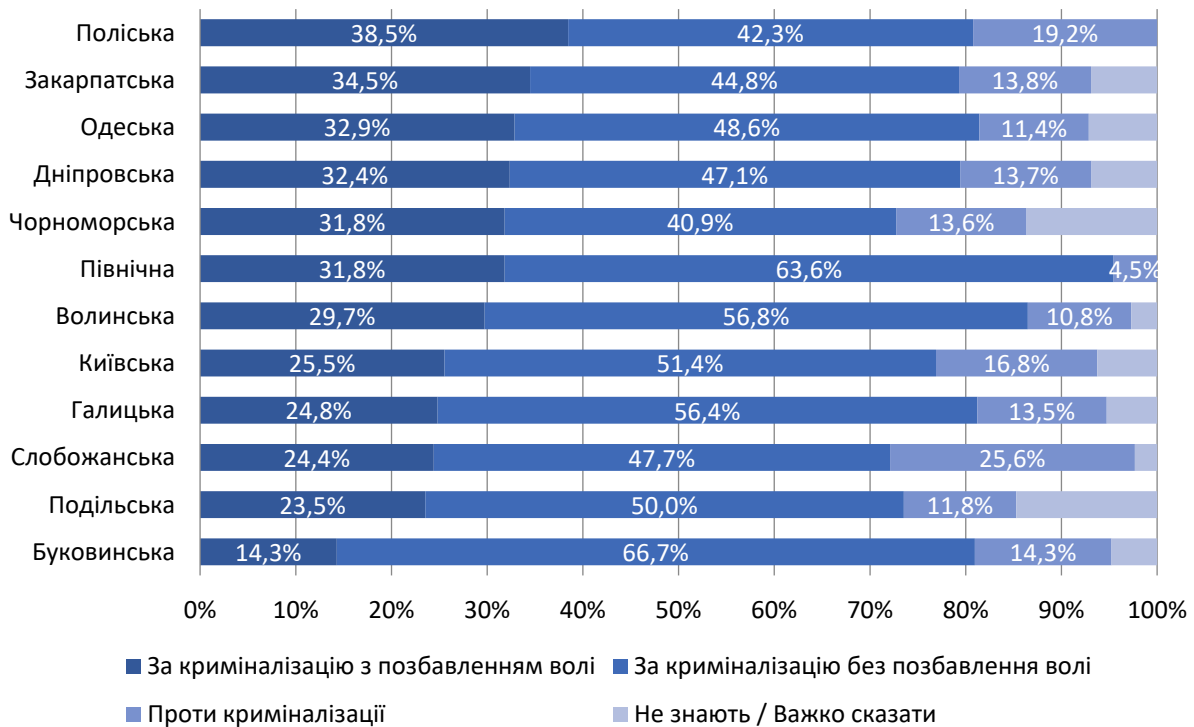
- Найчастіше респонденти підтримують криміналізацію контрабанди товарів комерційного призначення, але без позбавлення волі, – більше 50%.
- Більше 27% опитаних вважають, що за контрабанду потрібно ввести кримінальну відповідальність з позбавленням волі.
- Лише 15,5% не підтримують криміналізацію контрабанди.
- Розподіл відповідей на це запитання практично не змінився у порівнянні з 2020-м роком.

Рис. 6. Підтримка криміналізації контрабанди товарів комерційного призначення, % респондентів



- Представники підприємств, що одночасно імпортують та експортують, та підприємств великого розміру рідше від інших підтримують позбавлення волі за неофіційне ввезення товарів.
- У сільському господарстві найчастіше виступають за криміналізацію контрабанди з позбавленням волі.

Рис. 7. Підтримка криміналізації контрабанди товарів комерційного призначення за митницею, % респондентів



- Підприємства, що розмитнюються на Поліській митниці, найбільше підтримують криміналізацію контрабанди з кримінальною відповідальністю. Найменше таких – на Буковинській митниці.
- Серед підприємств, що розмитнюються на Слобожанській митниці – найбільші частки тих, які виступають проти криміналізації контрабанди.
- Тему криміналізації контрабанди ІЕД детально аналізує у консультативній роботі «Чи потрібна криміналізація товарної контрабанди?», А. Бутін <http://fdialogue.ier.com.ua/archives/3305>

6. У яких випадках слід криміналізувати контрабанду?

- Більше половини опитаних вважають, що слід ввести кримінальну відповідальність за ввезення усіх товарів з порушеннями.
- 13,5% респондентів пропонують криміналізувати контрабанду або підакцизних товарів, або ввезених у великих обсягах, та майже стільки ж опитаних – лише якщо товари ввезені у великому обсязі.
- Відповіді на це запитання не значно змінилися порівняно з 2020-м роком.

Рис. 8. Підстави для криміналізації контрабанди, % респондентів



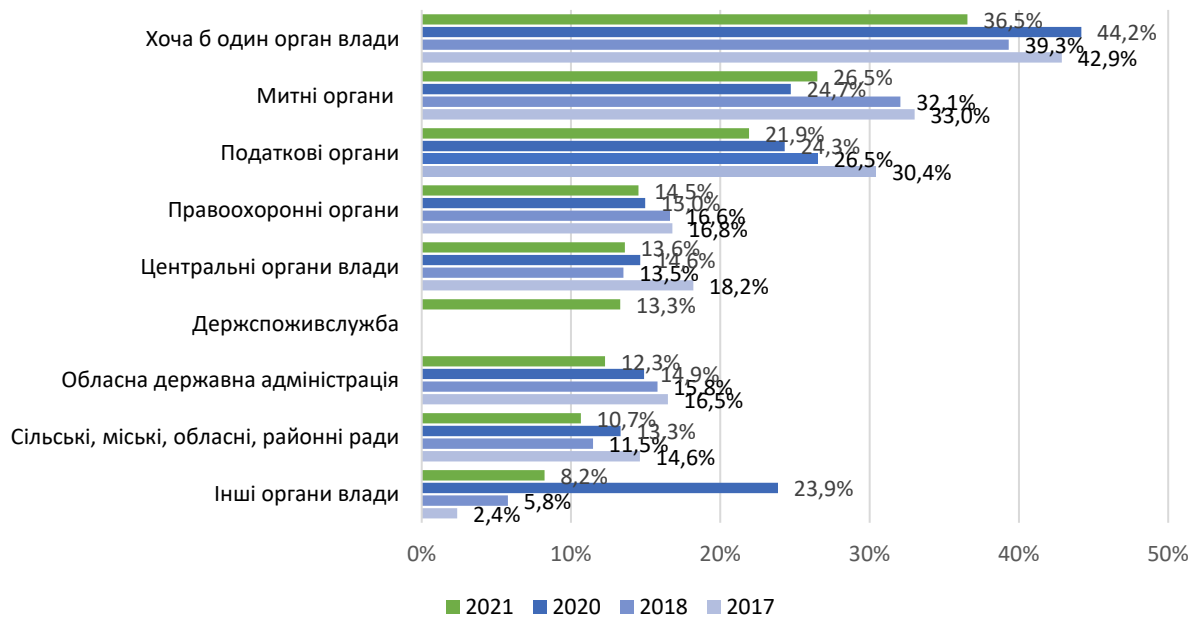
- Представники виключно імпортерів частіше від респондентів у бізнесі з експортом підтримують криміналізацію контрабанди у великих обсягах.
- Представники підприємств середнього розміру та с/г підприємств частіше від інших підтримують криміналізацію усієї контрабанди.

- Бізнес, що користується послугами Чорноморської, Поліської та Волинської митниці, найчастіше підтримує криміналізацію усієї контрабанди.

7. Важливість неформальних стосунків з владою для ведення бізнесу

- У 2021 році 36,5% респондентів сказали, що для успіху бізнесу важливі неформальні стосунки хоча б з одним органом влади.
- Це найменша частка респондентів за весь період опитування.

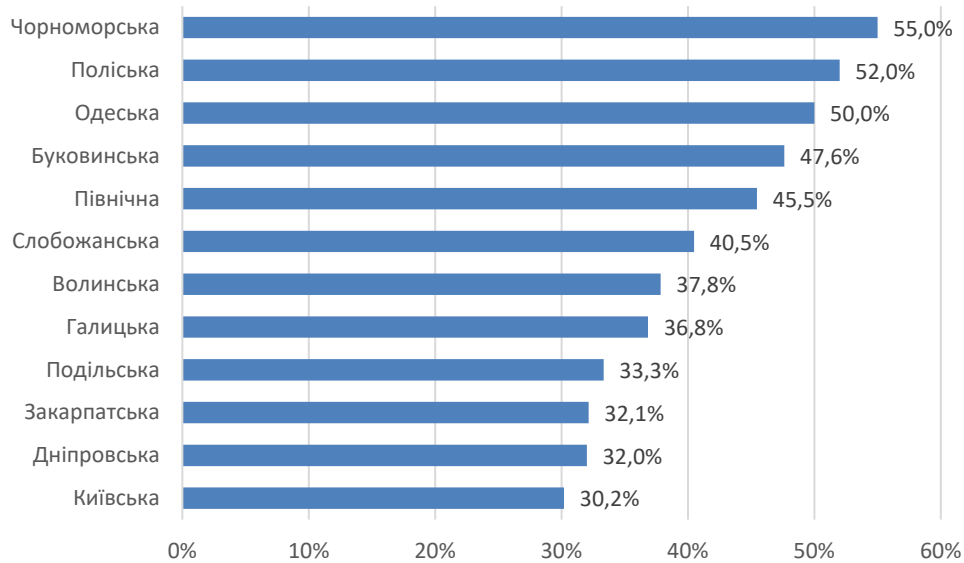
Рис. 9. Важливість неформальних стосунків з владою для ведення бізнесу, % респондентів



- Втім, неформальні канали взаємодії з владою залишаються досить важливими для бізнесу.
- Як і раніше, на перших двох місцях – митні та податкові органи, однак важливість неформальних стосунків з ними зменшилася.
- Виключно експортери частіше від інших вважають за потрібне підтримувати неформальні стосунки з органами влади, особливо з податковими, правоохоронцями та місцевими радами.
- Зі збільшенням розміру підприємств зростає частка тих, що вважають важливими стосунки хоча б з одним органом влади.
- Підприємства великого розміру частіше від інших вважають необхідними неформальні стосунки з місцевими органами, середнього розміру – з податковими.
- С/г підприємства частіше від інших вважають за потрібне «дружити» з різними органами влади.

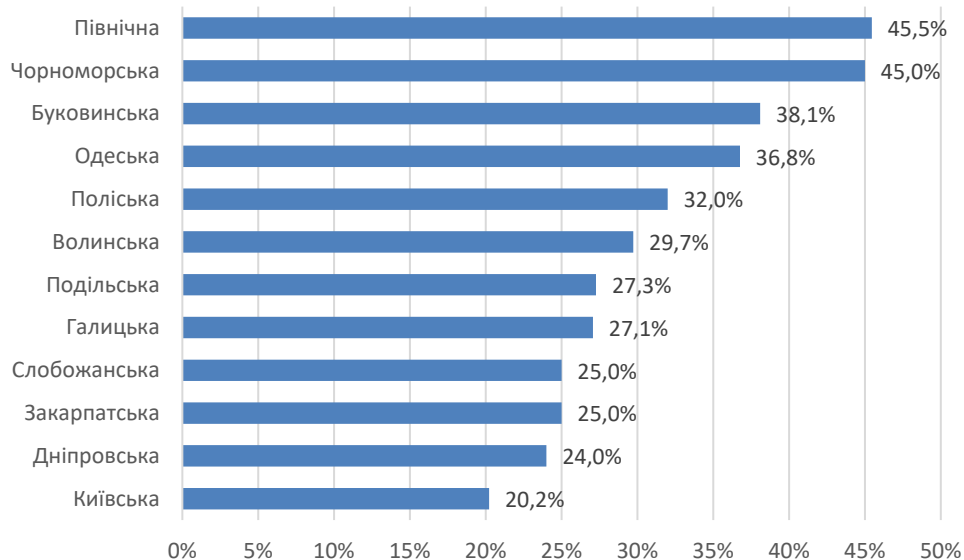
- Підприємства, що користуються послугами Чорноморської, Поліської та Одеської митниць, найчастіше вважають важливим «дружити» хоча б з одним органом влади. Найрідше так вважають підприємства на Київській, Дніпровській та Закарпатській митницях.

Рис. 10. Важливість неформальних стосунків хоча б з одним органом влади за митницею, % респондентів



- Підприємства, що користуються послугами Північної та Чорноморської митниць, частіше від інших вважають важливими неформальні стосунки з митними органами.
- Підприємства на Київській, Дніпровській та Закарпатській митницях найрідше вважають за потрібне «дружити» з митними органами.

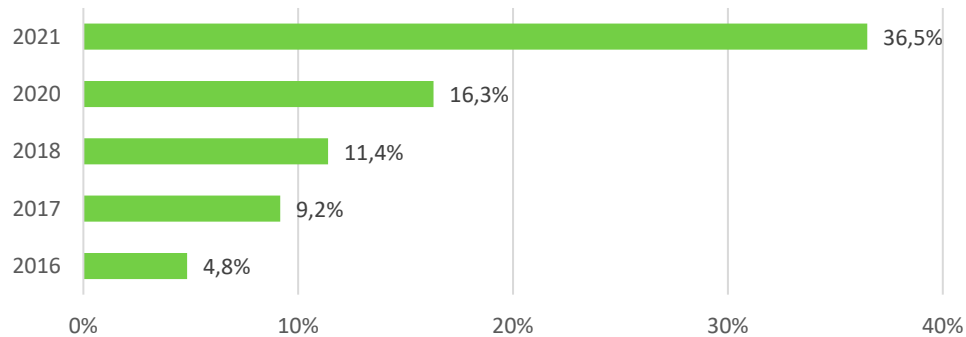
Рис. 11. Важливість неформальних стосунків з митними органами за митницею, % респондентів



8. Корупція як перешкода при експорті та імпорті

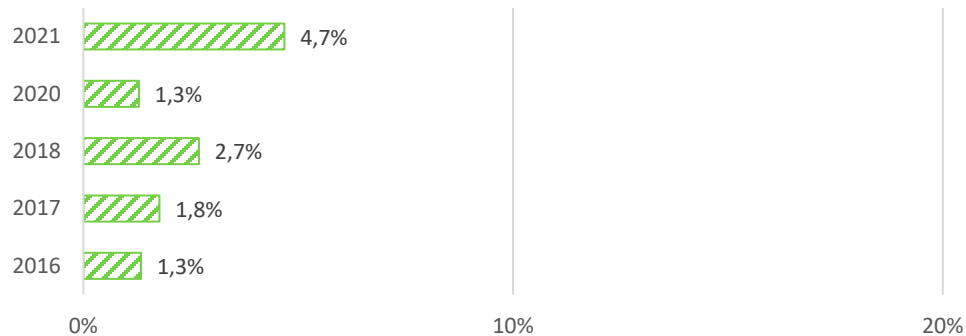
- Значення корупції на митниці як перешкоди при здійсненні експорту зменшилося у 2021 році: вона опустилася на 8-ме місце рейтингу перешкод з 5-го місця у 2020-му році.

Рис. 12. Експортери, що називають корупцію на митниці перешкодою, % серед тих, що повідомили про перешкоди при експорті



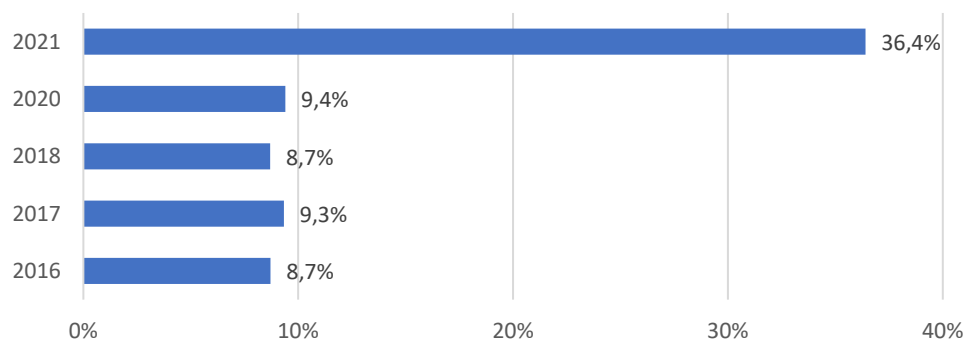
- Разом з цим, частки експортерів, які повідомляють про проблему корупції, як лише серед експортерів, що повідомляють про перешкоди, так і серед серед усіх експортерів, зросли.

Рис. 13. Експортери, що називають корупцію на митниці перешкодою, % серед усіх експортерів



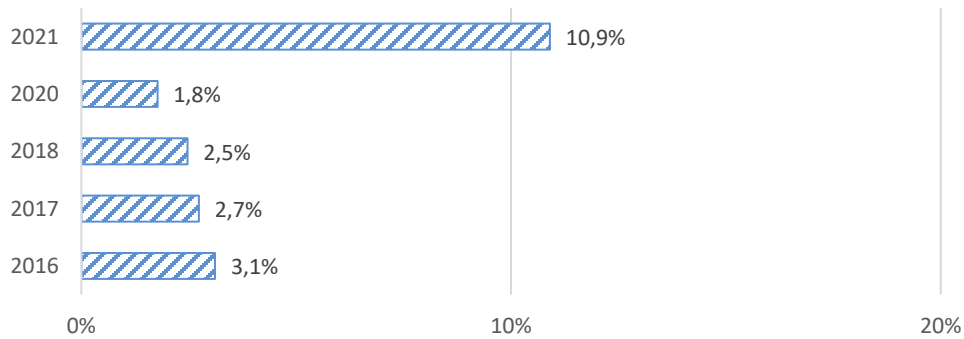
- Це показує, що експортери частіше повідомляють про різноманітні проблеми, у тому числі про корупцію. Але вони не відносять проблему корупції до найбільш гострих при експорті.

Рис. 14. Імпортери, що називають корупцію на митниці перешкодою, % серед тих, що повідомили про перешкоди при імпорті



- Для імпортерів, які стикалися з перешкодами, важливість корупції дещо зменшилася у порівнянні з іншими проблемами: вона опустилася з 11-го місця у рейтингу перешкод у 2020 році на 13-тє місце у 2021 році.
- Однак, частки імпортерів, які повідомляють про проблему корупції, як лише серед тих, що повідомляють про перешкоди, так і серед усіх імпортерів, істотно зросли.

Рис. 15. Імпортери, що називають корупцію на митниці перешкодою, % серед усіх імпортерів



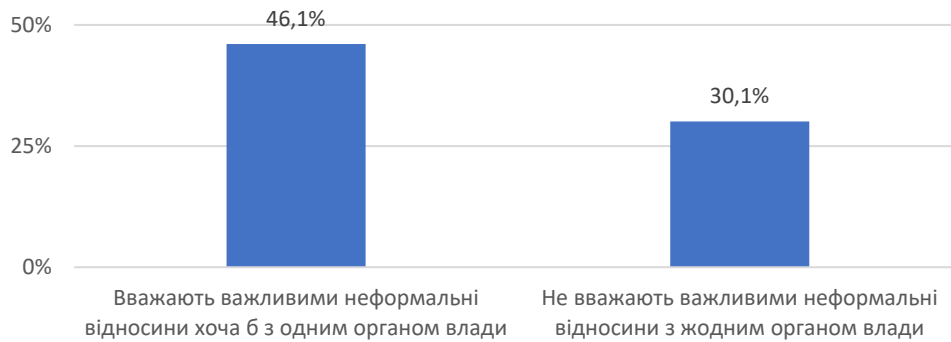
- Це показує, що імпортери частіше повідомляють про різні проблеми включно з корупцією, але вона залишається менш гострою проблемою порівняно з іншими.
- Частка експортерів, що називають корупцію на митниці серед перешкод при експорті, більша серед тих, що не вважають за потрібне підтримувати неформальні відносини з жодним органом влади.

Рис. 16. Експортери, що називають корупцію на митниці перешкодою, % серед тих, що повідомили про перешкоди при експорті



- Це може означати, що експортери не пов'язують неформальні стосунки з владою з корупцією, а використовують їх для спрощення і пришвидшення ведення бізнесу.
- Частка імпортерів, які називають корупцію на митниці серед перешкод для імпорту, більша серед тих, які вважають важливими неформальні відносини з органами влади.
- Це може означати, що імпортери трактують неформальні відносини з владою як засіб захисту та юридичної допомоги для бізнесу.

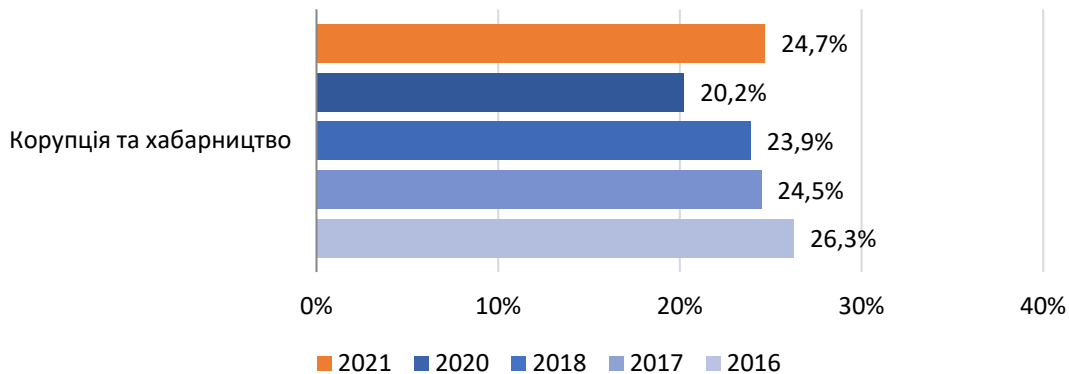
Рис. 17. Імпорттери, що називають корупцію на митниці перешкодою, % серед тих, що повідомили про перешкоди при імпорті



9. Корупція та хабарництво як проблема на митниці

- Проблема корупції та хабарництва опустилася на 6-те місце серед проблем на митниці для опитаних експортерів та імпортерів у 2021 році. У 2020 році вона займала 4-те місце.
- Разом з цим, частка респондентів, які вказують на цю проблему, зросла майже до 25% – близько до рівня 2017 року.

Рис. 18. Частка підприємств, які назвали корупцію та хабарництво серед проблем у роботі митниці



- 31,1% респондентів, які вважають за потрібне підтримувати неформальні відносини хоча б з одним органом влади, назвали корупцію та хабарництво проблемою на митниці.
- Це більше, ніж частка тих, які не вважають за потрібне «дружити» з владою (20%).

10. Оцінки рівня корупції та ефективності роботи митниці

- Учасники опитування 2021 року оцінили рівень корупції на митниці як досить низький: в середньому на 3,9 балів (1 – високий, 5 – низький).

- Погані оцінки рівня корупції асоціюються з нижчими оцінками ефективності роботи митниці в цілому (помірна позитивна кореляція з Індексом сприйняття роботи митниці, $r = 0,46$, $p = 0,00$).

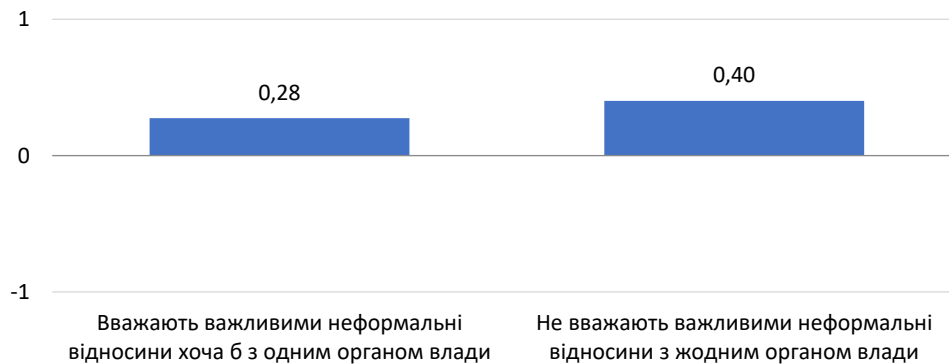
Рис. 19. Індекс СРМ за оцінкою рівня корупції



11. Важливість «дружби» з владою та оцінки ефективності роботи митниці

- Респонденти, які вважають за потрібне підтримувати неформальні відносини хоча б з одним органом влади, оцінюють ефективність роботи митниці гірше (Індекс СРМ = 0,28), ніж ті, що так не вважають (Індекс СРМ = 0,40).

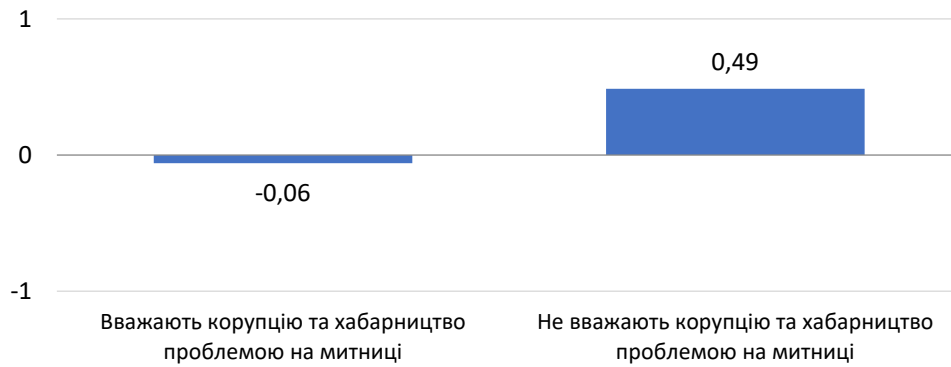
Рис. 20. Індекс СРМ за важливістю неформальних стосунків з владою



12. Оцінки корупції та ефективності роботи митниці

- Респонденти, які вважають корупцію і хабарництво проблемою на митниці, оцінюють роботу митниці гірше (Індекс СРМ = -0,06), ніж респонденти, що не назвали цієї проблеми (Індекс СРМ = 0,49).

Рис. 21. Індекс СРМ за оцінкою корупції та хабарництва як проблеми на митниці



13. Корупція як перешкода при проходженні митних процедур

- Корупція не належить до основних проблем, про які повідомляють опитані при різних митних процедурах. Найчастіше про корупцію повідомляють при попередньому митному оформленні та при митному огляді.

Рис. 22. Проблема корупції при різних процедурах, % респондентів серед тих, що стикалися з проблемами



- Ймовірно, що проблеми, про які респонденти говорять частіше (необґрунтованість перевірок і завищення митної вартості, нерівні умови для бізнесу) містять корупційну складову.

Методологія опитування

Бізнес, який займається зовнішньоекономічною діяльністю – імпортом та експортом, – на власному досвіді відчуває її умови, переваги та недоліки. Тому для того, щоб вивчити наявні проблеми у цій сфері та визначити реформи і кроки у політиці, потрібні для їх вирішення, важливо почути думку цього бізнесу.

З цією метою Інститут економічних досліджень та політичних консультацій регулярно проводить національний моніторинг думки бізнесу за допомогою щорічного опитування більш ніж 1000 експортерів та імпортерів. Таке опитування дозволяє отримати «зворотній зв'язок» безпосередньо від представників бізнесу та дізнатися, з якими перешкодами вони стикаються у своїй діяльності, яких змін потребують та як реагують на різноманітні нововведення.

У 2015-2016 році ІЕД вперше провів такий моніторинг в рамках проекту «Діалог зі сприяння торгівлі». Ця хвиля опитування була експериментально-розвідувальною і охопила 381 підприємство, що здійснює ЗЕД. Польовий етап збору інформації проходив у квітні-серпні 2015 року. У наступні роки в рамках проекту «Діалог зі сприяння торгівлі» ІЕД провів ще чотири хвилі цього моніторингу:

- Друга хвиля моніторингу була проведена у 2016-2017 роках. Збір інформації для відбувався у жовтні-грудні 2016 року. Було опитано 1044 підприємства-учасники ЗЕД.
- Третя хвиля моніторингу була проведена у 2017-2018 роках. Збір інформації відбувався в листопаді 2017 року – лютому 2018 року. Було опитано 1019 підприємств-учасників ЗЕД.
- Четверта хвиля моніторингу була проведена у 2018-2019 роках. Збір інформації відбувався у жовтні-грудні 2018 року. Було опитано 1012 підприємств-учасників ЗЕД.
- П'ята хвиля моніторингу була проведена у 2020 році. Збір інформації відбувався у квітні-червні 2020 року. Було опитано 1045 підприємств-учасників ЗЕД.

Шоста хвиля цього опитування відбулася у 2021 році в рамках проекту «Громадська ініціатива «За чесну та прозору митницю»». Польовий етап опитування проходив з 26 травня до 8 вересня 2021 року. Було опитано 1006 підприємств-учасників ЗЕД.

Польові етапи другої, третьої та четвертої хвиль опитування було здійснено компанією GfK Україна, а польові етапи п'ятої хвилі у 2020 році та шостої у 2021 році – дослідницькою агенцією Info Sapiens. Вибірki другої, третьої, четвертої, п'ятої та шостої хвиль опитування є репрезентативними у національному вимірі.

Опитування 2021 року було проведене методом кількісного телефонного опитування за допомоги комп'ютера (CATI – computer assisted telephone interviews). Усі інтерв'ю були проведені з представниками підприємства, які можуть оцінити економічне становище підприємства та умови здійснення зовнішньоекономічної діяльності (власники, директори, заступники директора, головні бухгалтери, керівники відділу або заступники керівника відділу, пов'язаного зі здійсненням експорту чи імпорту).

В опитуванні взяли участь підприємства зі всієї України за винятком тих, які знаходяться на території тимчасово окупованих Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, а також окремих регіонів Донецької та Луганської областей, що не контролюються урядом України.

На етапі аналізу даних контролювалася кількість спостережень для кожного параметра вибірки. Якщо кількість спостережень була недостатньою для проведення статистичного аналізу, такий аналіз не проводився і, відповідно, не наводиться у звіті.

Для проведення моніторингу ІЕД розробив стандартизовану анкету для опитування підприємств. У цьому звіті наведено порівняння результатів опитувань різних хвиль за рядом запитань, формулювання яких у шостій хвилі опитування не змінилося у порівнянні з попередніми хвилями опитування. Разом з цим, за окремими запитаннями наведено також порівняння з результатами першої хвилі опитування у 2015-2016 роках, однак, потрібно враховувати, що вибірка цієї хвилі опитування була відмінною від наступних, що може впливати на різницю у показниках.

Розподіл респондентів за регіонами

Опитування було проведене у всіх регіонах України за виключенням тимчасово окупованої АР Крим та м. Севастополя, а також окремих районів Донецької та Луганської областей. У кожному регіоні в опитуванні взяло участь від 8 (Луганська область) до 181 (м. Київ) підприємств.

Таблиця 1. Розподіл опитаних підприємств за регіоном

	Кількість підприємств	Частка від вибірки
Вінницька	30	3,0%
Волинська	27	2,7%
Дніпропетровська	75	7,5%
Донецька	21	2,1%
Житомирська	27	2,7%
Закарпатська	27	2,7%
Запорізька	38	3,8%
Івано-Франківська	25	2,5%
Київська	102	10,1%
Кіровоградська	19	1,9%
Луганська	8	0,8%
Львівська	77	7,7%
Миколаївська	9	0,9%
Одеська	46	4,6%
Полтавська	24	2,4%
Рівненська	24	2,4%
Сумська	24	2,4%
Тернопільська	20	2,0%

	Кількість підприємств	Частка від вибірки
Харківська	91	9,0%
Херсонська	19	1,9%
Хмельницька	20	2,0%
Черкаська	27	2,7%
Чернівецька	20	2,0%
Чернігівська	25	2,5%
м. Київ	181	18,0%
Загальна сума	1006	100%

Розподіл респондентів за митницями

Для оцінки проходження митних процедур за митницями респондентам було запропоновано вказати, на якій митниці вони переважно здійснюють оформлення своїх товарів. Для цього було використано класифікацію митниць 2019 року, коли у структурі Державної митної служби були утворені 16 митниць, у тому числі 14 регіональних митниць, а також Енергетична митниця та Координаційно-моніторингова митниця. Оскільки оцінка в опитуванні була здійснена за попередній рік, протягом якого ще діяла ця структура, ми використовуємо цю класифікацію для здійснення порівнянь за деякими показниками.

Найбільша частка опитаних підприємств (368 або 36,6% від усієї вибірки) здійснює митне оформлення на Київській митниці, яка об'єднала Житомирську, Київську, Київську міську та Черкаську митниці ДФС. Наступна за кількістю частка респондентів (133 опитаних підприємств або 13,2% від вибірки) здійснює митне оформлення на Галицькій митниці, де було об'єднано три митниці: Івано-Франківську, Львівську, Тернопільську.

На третьому та четвертому місцях за найбільшою кількістю опитаних підприємств, які здійснюють там митне оформлення знаходяться Дніпровська митниця (102 опитаних підприємства, що складає майже 10,1% від загальної кількості опитаних) та Слобожанська митниця (86 підприємств або 8,5% вибірки). Послугами решти митниць користуються менші частки опитаних підприємств. Крім цього, 36 підприємств не назвали митниці, де вони здійснюють митне оформлення. Вони склали 3,6% від вибірки.

Таблиця 2. Розподіл опитаних підприємств за митницею, де вони переважно оформлюють товари

	Кількість підприємств	Частка від вибірки
Азовська митниця (Донецька митниця Державної фіскальної служби України)	12	1,2%
Буковинська митниця (Чернівецька митниця ДФС)	21	2,1%
Волинська митниця (Волинська митниця ДФС)	37	3,7%

	Кількість підприємств	Частка від вибірки
Галицька митниця (Івано-Франківська митниця ДФС, Львівська митниця ДФС, Тернопільська митниця ДФС)	133	13,2%
Дніпровська митниця (Дніпропетровська митниця ДФС, Запорізька митниця ДФС, Кіровоградська митниця ДФС, Полтавська митниця ДФС)	102	10,1%
Закарпатська митниця (Закарпатська митниця ДФС)	29	2,9%
Київська митниця (Житомирська митниця ДФС, Київська митниця ДФС, Київська міська митниця ДФС, Черкаська митниця ДФС)	368	36,6%
Одеська митниця (Одеська митниця ДФС)	70	7,0%
Північна митниця (Чернігівська митниця ДФС)	22	2,2%
Подільська митниця (Вінницька митниця ДФС, Хмельницька митниця ДФС)	34	3,4%
Поліська митниця (Рівненська митниця ДФС)	26	2,6%
Слобожанська митниця (Сумська митниця ДФС, Харківська митниця ДФС)	86	8,5%
Східна митниця (Луганська митниця ДФС)	8	0,8%
Чорноморська митниця (Миколаївська митниця ДФС, Митниця ДФС у Херсонській області, АР Крим та м. Севастополі)	22	2,2%
Не вказали митниці	36	3,6%
Загальна сума	1006	100%

Митні пости, де підприємства здійснюють оформлення

Більшість підприємств (610 підприємств) вказали митний пост, на якому вони переважно здійснюють митне оформлення. Митним постом, який найчастіше називали опитані підприємства, є «Аеропорт Київ», що знаходиться в міжнародному аеропорту «Київ» (Жуляни). Тут здійснюють опитування 146 підприємств, що складає 14,5% вибірки.

Більше 20 підприємств здійснюють митне оформлення на митних постах «Яворів», «Костянтинівка», «Залізничний», «Одеса-аеропорт», «Ягодин» та «Південний». 396 підприємств або 39,4% вибірки не назвали посту, де вони здійснюють митне оформлення.

Таблиця 3. Розподіл опитаних підприємств за митними постами, де вони переважно оформлюють товари

	Кількість підприємств	Частка від вибірки
Митний пост «Аеропорт Київ»	146	14,5%
Митний пост «Яворів»	43	4,3%
Митний пост «Костянтинівка»	37	3,7%
Митний пост «Залізничний»	37	3,7%
Митний пост «Одеса-аеропорт»	30	3,0%
Митний пост «Ягодин»	30	3,0%
Митний пост «Південний»	20	2,0%
Митний пост «Чоп – залізничний»	16	1,6%
Митний пост «Мостиська-залізничний»	14	1,4%
Митний пост «Запоріжжя-аеропорт»	13	1,3%
Митний пост «Спеціалізований»	12	1,2%
Митний пост «Прикарпаття»	12	1,2%
Митний пост «Суми»	12	1,2%
Митний пост «Житомир-центральний»	12	1,2%
Митний пост «Чернівці»	10	1,0%
Митний пост «Вінниця»	9	0,9%
Митний пост «Бориспіль»	9	0,9%
Митний пост «Щербаківка»	8	0,8%
Митний пост «Рава-Руська»	8	0,8%
Митний пост «Мостиська»	8	0,8%
Митний пост «Дяково-автомобільний»	7	0,7%
Митний пост «Полтава»	7	0,7%
Митний пост «Аеропорт «Харків»	7	0,7%
Митний пост «Ковель»	7	0,7%
Митний пост «Ужгород-автомобільний»	7	0,7%
Митний пост «Черкаси-центральний»	6	0,6%
Митний пост «Херсон»	5	0,5%
Митний пост «Рівне»	5	0,5%
Митний пост «Коростень»	5	0,5%

	Кількість підприємств	Частка від вибірки
Митний пост «Білгород-Дністровський»	5	0,5%
Митний пост «Кривий Ріг»	5	0,5%
Митний пост «Нові Яриловичі»	5	0,5%
Митний пост «Західний» Енергетичної митниці Держмитслужби	5	0,5%
Митний пост «Костянтинівка»	4	0,4%
Митний пост «Столичний»	4	0,4%
Митний пост «Ізмаїл»	4	0,4%
Митний пост «Чернігів»	4	0,4%
Митний пост «Бердянськ»	3	0,3%
Митний пост «Херсон»	3	0,3%
Митний пост «Сарни»	3	0,3%
Митний пост «Маріуполь-порт»	3	0,3%
Митний пост «Одеса-внутрішній»	3	0,3%
Митний пост «Дніпро-Бузький»	2	0,2%
Митний пост «Дністер»	2	0,2%
Митний пост «Лужанка»	2	0,2%
Митний пост «Рені»	2	0,2%
Митний пост «Тиса»	1	0,1%
Митний пост «Дружба»	1	0,1%
Митний пост «Овруч»	1	0,1%
Митний пост «Дольськ»	1	0,1%
Митний пост «Доманове»	1	0,1%
Митний пост «Угринів»	1	0,1%
Митний пост «Вадул-Сірет»	1	0,1
Митний пост «Мамалига»	1	0,1
Митний пост «Старокозаче»	1	0,1
Не вказали митного посту	396	39,4%
Загальна сума	1006	100%